

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY W PRZEMYSŁU
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
CHERSONSKA AKADEMIA EDUKACJI CIĄGŁEJ
КВНЗ «ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
*TOM XV: BADANIA NAUKOWE W KONTEKŚCIE WYZWAŃ
I KONFLIKTÓW*

Pod redakcją:

Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
*TOM XV: НАУКОВІ ПОШУКИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ
І КОНФЛІКТІВ*

За редакцією:

Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin – Użhorod – Przemyśl – Chersoń
2023

Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон
2023

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. 254 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XV: Badania naukowe w kontekście wyzwań i konfliktów / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Chersoń: Poswit, 2023. 254 s.

ISBN 978-617-8003-18-0

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей XV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. J.Grzesiak; dr hab., prof. I.Zymomyra; dr hab., prof. M.Zymomyra; V.Boichuk; dr hab., prof. I.Żorowa (executive editor); dr hab., prof. W.Ilnytskyj; dr hab., prof. J.Kuzmenko; dr hab., prof. O.Dobrowolska; dr hab., prof. T.Mishenina; dr hab., prof. K.Nowakowska; dr hab., prof. O.Newmerżycka; dr hab., prof. A.Peczarskyj; dr H.Wojciechowska; dr R.Żowtani; dr O.Zymomyra; dr M.Pahuta.

Редакційна колегія:

д-р габ, проф. Я.Гжесяк; д-р філол. н., проф. І.Зимомя; д-р філол. н., проф. М.Зимомя; В. Бойчук; д-р пед. н., проф. І.Жорова (відповідальний секретар); д-р іст. н., проф. В.Ільницький; д-р пед. н., проф. Ю.Кузьменко; д-р філол. н., проф. О.Добровольська; д-р пед. н., проф. Т.Мішеніна; д-р габ, проф. К.Новаківська; д-р пед. н., проф. О.Невмержицька; д-р філол. н., проф. А.Печарський; д-р Г.Войтехівська; канд. філол. н., доц. Р.Жовтані; канд. філол. н., доц. О.Зимомя; канд. пед. н., доц. М.Паруга.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński
dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінські
д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-8003-18-0

© Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький, 2023
© Посвіт, 2023

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Антоник І., Фриз П. Особливості діяльності педагога-хореографа в системі мистецької освіти.....	9
Бойчин Р., Терещенко Р. Початок повномасштабної війни Росії проти України у висвітленні польського порталу «Nowa Europa Wschodnia».....	11
Гаврін А., Фриз П. Сучасні тенденції стилізації українського народно-сценічного танцю.....	13
Галів М. Початкова військова підготовка учнів у Нижньогайвській середній школі (1950–1980-ті рр.).....	15
Гранд М. Громадська діяльність адвоката Костянтина Паньківського у 1920–1930-ті рр.	18
Дубіна В. Козацьке повстання під проводом С. Наливайка у візіях Ф. Равіти-Гавронського.....	19
Дулішкович В., Фриз П. Театр танцю ХХ століття у контексті діалогу культур.....	22
Ільницький В. Наукова, науково-організаційна діяльність Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України в умовах російсько-української війни.....	24
Колієнко А. Історичне краєзнавство: поняття, функції, наукове підґрунтя.....	26
Коломієць Д., Фриз П. Рефлексії творів українських композиторів у хореографічних постановках.....	28
Кочержук Д. Мистецька агенція «Територія-А»: зародження українського звукозапису в системі професійного шоу-бізнесу.....	30
Кулібова Я. Історичний контекст заснування жіночих монастирів.....	32
Мальшина К. Публікації Яна Шедівого з української тематики у словенському друці 1928–1937 рр.	33
Мицавка Ю. Польсько-литовські уніїні домовленості 1499–1501 рр. у зображенні Ф. Папе.....	37
Николаєв С. Самбірська учительська семінарія на початку ХХ ст.	39
Петренко О., Фриз П. Сучасний танець як синтез засобів мистецької виразності.....	40
Сапункова А., Фриз П. Розкриття образності героя крізь призму малих танцювальних форм.....	42
Topchyu V. The work of Xenophon Athenians «Anabasis», as the main source for the history of Greek mercenaries in the territory of Persia.....	44
Батюк Т., Кантор М. Кирило Осьмак (1890–1960) в Українському визвольному русі 1940-х років.....	46

Шеменда Х., Бурдяк Р. Архівно-кримінальна справа як джерело до вивчення участі Марії Савчин в Українському визвольному русі (1940-х років)	52
Шепіда Р., Фриз П. Хореографія як засіб розвитку фізичних і духовних здібностей дітей.....	55
Шкода Н., Чепіга У. Музеї військово-історичного профілю Львова в радянську добу.....	58

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Бабійчук Т. Домашня робота з української мови за радіоїєсами Володимира Даниленка» (формат повідомлення)	61
Бадер С. Формування критичного мислення громадян в умовах воєнного стану.....	64
Бондаренко Л. Теорія і практика викладання вибіркової компоненти «Масова позакласна робота сучасного вчителя» для майбутніх словесників.....	66
Бондаренко Н., Косянчук С. Онлайн-читання як новий вид грамотності у контексті психострунності особистості.....	68
Ворона С., Алексєєва Г., Горбатюк Л. Телеграм-боти як інструмент автоматизації примітивних процесів на прикладі бота для реєстрації пацієнта.....	71
Гилярська О. Педагогічна риторика в добу цифрових технологій.....	73
Grzesiak J. Neurokognitywistyka u podstaw jakości edukacji w perspektywie przemian transformacyjnych i konfliktów.....	75
Дьордяй М. Реалізація завдань змістової лінії «Дослідження мовних явищ» під час опанування молодшими школярами граматичного матеріалу.....	81
Zimny E. Aktywność zawodowa nauczycieli przedszkoli jako przedmiot badań pedeutologicznych.....	83
Калініченко Т. Дедуктивний – індуктивний і структурний (граматичний) підходи у процесі викладання іноземних мов у ЗВО.....	89
Kamińska J. Poznanie dziecka u podstaw wspomagania jego rozwoju.....	90
Кархут В. Виховання толерантності здобувачів початкової освіти на уроках української мови.....	95
Кісіль М., Кравченко-Дзондза О. Формування в учнів початкових класів основ мовленнєвої культури.....	97
Кіш Н., Канюк О., Кіш В. До питання сутності мотиваційно-ціннісного компоненту технології КІПС майбутніх фахівців.....	100
Kravets O. Motivation to learning English for specific purposes by means of interactive teaching technologies for medical students.....	101

Кравченко-Дзондза О., Микитчин Л. Методика використання віртуальних засобів для розвитку читацьких інтересів учнів початкових класів.....	104
Кущик В. Комунікативна культура здобувачів початкової освіти та її формування на уроках української мови.....	106
Лисиця В., Куліш І. Перспективи розвитку ОПП «Дошкільна освіта та мова і література (англійська)», освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.....	108
Лукащук М. Навчання англійської мови в ЗВО в умовах дистанційного навчання.....	110
Мендерецька Н. Художньо-педагогічний традиціоналізм та новаторські ідеї у системі мистецької освіти.....	112
Минда О. Володіння іншомовною комунікативною компетенцією – необхідність професійної підготовки фахівця у сфері публічного управління в Україні.....	114
Мишеніна Т. Лінгвокультурологічний підхід у вивченні майбутніми філологами латини як вибіркової дисципліни.....	116
Новгородський Р., Ткаченко Д. Напрями та форми використання соціальних мереж у соціально-педагогічній роботі з підлітками.....	118
Огар А., Цимбір Г. Використання коміксів на уроках української мови в початковій школі.....	122
Пастернак М. Предмети мовно-літературної освітньої галузі як джерело реалізації завдань естетичного виховання молодших школярів.....	124
Піддячий М. STEM-освіта учнів у системі загальної середньої освіти: теоретико-методичні засади.....	127
Починкова М. Роль закладів освіти у формуванні критичного мислення громадян.....	129
Саган В., Кравченко-Дзондза О. Формування прогностичних умінь учнів початкових класів у процесі текстової діяльності.....	131
Стойка О. Деякі організаційні форми підвищення цифрової компетентності вчителів в Україні.....	133
Turchenko V. Video materials as a form of information and communication technologies in teaching a foreign language.....	135
Чабак Л. Освіта дорослих в умовах викликів сьогодення.....	137
Чорноус О. Світоглядні реалії дистанційного навчання – результат розвитку інформаційної технології.....	138

ФІЛОЛОГІЯ. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Александрович Т., Малинка М. Жіночі образи у прозі Григорія Сковороди.....	141
---	-----

Газуда О. Особистісний підхід прояву оніричних візій у творі Ніла Геймана «Книга Кладовища»	142
Devitska A., Havrosh T. Linguistic features of political speeches (based on Joe Biden's and Boris Johnson's speeches).....	145
Devitska A., Kozyk A. Discursive traits of Boris Johnson's personality through the prism of cultural linguistics.....	147
Dobrovolska O. Middle English names of sewers and tailors: functional and etymological aspects.....	150
Zymomyra M., Pluskota M., Zymomyra I. Koncept pamięci: znaki czasu przez pryzmat współczesnej recepcji.....	151
Zymomyra O., Zymomyra M. Multifaceted Power of Dmitry Pavlychko's Poetic World.....	154
Лях Т. Самотність як екзистенційний модус в українській новелістиці кінця ХХ – початку ХХІ століть.....	157
Makukhina S. Content and language integrated learning.....	159
Маркова М. Жанрова специфіка поезії Джона Донна «Sonnet. The Token»	160
Матусяк Г. Філософсько-психологічні аспекти мандрів у романі Ольги Токарчук «Бігуни»	162
Nosa B. Reimagining American Literary Traditions: Philipp Meyer's Innovative Approach.....	164
Shovak O. Features of NLP application in the communication process.....	167

СУСПІЛЬНІ НАУКИ. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Герасименко О., Закаляк Н., Лучковський В. Особливості реабілітації дітей з м'язовими дистрофіями.....	170
Гнот С. Едвард Жарський про спортивне тренування та його значення для здоров'я людини.....	172
Годя І., Корсак Р., Бірман Е. Рекламно-інформаційна діяльність у готельному бізнесі.....	174
Годя І., Корсак Р., Зубак Н. Використання інтернет-ресурсів у діяльності готельно-ресторанних комплексів.....	177
Годя І., Корсак Р., Шубер Д. Роль цифрових технологій в ресторанному бізнесі.....	180
Демиденко М. Вплив фізичного виховання на розвиток дітей з розладом аутистичного спектра.....	182
Demydenko M., Pidvalna O., Obeziuk T. The Impact Of Swimming On Motor Coordination In Children With Autism Spectrum Disorders.....	184
Зайцева І., Щербуха О. Видовий склад і рівень шкодочинності інвазійних видів членистоногих – філофагів <i>Vuxus sempervirens</i> L. в урбоценозах м. Дніпро.....	187
Закаляк Н., Масний О., Ковальський Р. Відновлення функції плечового суглобу у пацієнтів з постінсультним геміпарезом.....	190

Т. Ваєттом та трансформованим на англійському національному ґрунті його колегами за поетичним пером Г. Говардом, графом Саррі, Ф. Сідні, Е. Спенсером та іншими, на межі XVI–XVII ст. англійський сонет здебільшого створювався за т. зв. «шекспірівським взірцем», що передбачав схему римування *abab cdcd efef gg*. Така формальна побудова тексту безпосередньо впливала і на його зміст – у шекспірівському сонеті третій катрен переважно був кульмінацією, а кінцевий дистих – афористично, дотепно, іноді й парадоксально сформульованою розв'язкою. Традиційним розміром англійського сонета був, як відомо, п'ятистопний ямб.

Дж. Донн у перших трьох катренах своєї поезії точно повторює шекспірівську версифікаційну модель, проте перед фінальним двовіршем вводить додаткові чотири рядки – ще один, зайвий катрен. Відтак – схема римування поезії «Sonnet. The Token» виглядає таким чином: *abab cdcd efef ghgh ii*. При цьому зберігається традиційне місце т. зв. сонетної «вольти» (змістового чи / та емоційного перелому) в англійському варіанті цього жанру – перед сонетним ключем, після останнього катрена. Четвертий катрен створений за взірцем трьох перших, він неначе продовжує перелік, започаткований попередніми чотирирядковими строфами, додає до ланцюжка однотипних художніх образів (подарунків, які ліричний герой випрошує у героїні на згадку: стрічка, каблучка, коралове намисто) іще два такі самі образи (портрет, вірш).

Розмір поезії визначити складно, позаяк автор використовує переважно односкладові слова, а тому практично всі склади у рядку виявляються наголошеними. До слова, це характерна манера Дж. Донна – саме так написані його «Священні сонети» – тексти, що формально, безперечно, є традиційними ренесансними сонетами, хоча змістовно і зміщують акценти з любовної площини у релігійну та звернені не до жінки, а до Господа.

Отож, вірш Дж. Донна «Sonnet. The Token», не будучи чотирнадцятирядковою поезією, все ж має багато спільного із сонетним жанром. Рух його ліричного сюжету цілком повторює модель сюжетної побудови шекспірівського сонетного варіанта, а схема римування, хоча й порушує усталений канон, проте ці порушення повторюють принцип перехресного римування, характерний для шекспірівських сонетних катренів. Одначе, зважаючи на те, що сонет все ж таки є т. зв. «твердою» строфічною формою, назвати аналізовану поезію сонетом не можна, хоча вона, безумовно, й тягнє до цього ліричного жанру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Donne J. The Complete Poetry and Selected Prose. New York: The Modern Library. 991 p.

Галина МАТУСЯК
(Кропивницький, Україна)

ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАНДРІВ У РОМАНІ ОЛЬГИ ТОКАРЧУК «БІГУНИ»

У своєму чималому літературному доробку лауреатка Нобелівської премії з літератури 2018 року, польська письменниця О. Токарчук самобутньо інтерпретує

сучасність, віртуозно використовуючи для цього оптику світової міфології. Вона традиційно вдається до застосування інтертекстуальних і інтермедіальних стратегій, щоби конструювати власні художні світи за базовими принципами міфомислення, що дає підстави асоціювати її творчість із неоміфологічною течією в літературі. Одним із найбільш часто оприявнюваних міфологічних мотивів у творах О. Токарчук є мотив мандрів. Найрепрезентативнішим у цьому аспекті є її роман «Бігуни», назва якого експлікує тематику твору. Характерними особливостями поетики творів польської письменниці є філософічність і психологізм, тож метою дослідження є виявити філософсько-психологічні аспекти мотиву мандрів у її книзі «Бігуни».

Мотив мандрів оприсутнюється вже на початку твору: героїня-оповідачка рефлектує над своєю першою подорожжю крізь поля, здійсненою в дитинстві. Вона розмірковує над осіло-номадичним способом життя своїх батьків, які вирушали в подорож під час відпусток, докладно описуючи ритуали підготовки до поїздки і самі виправи, артикулюючи в такий спосіб міфологічний мотив вічного повернення. Героїня-оповідачка є справжньою номадою, бо, на відміну від батьків, не пускає коріння в певному місці. Вона подає детальну портретну характеристику сучасного «вічного мандрівника», позбавленого важких валіз і зайвих багажів, готового міняти професії, не мати стабільності, а також окреслює збірний образ номад, серед яких емігранти, втікачі, бурлаки, волоцюги.

Для героїні-оповідачки «Бігунів» подорож – спосіб зникнути з просторів досяжності і стати на якийсь час невидимою. Кожна її мандрівка – тригер філософських міркувань і запитань, на які вона прагне віднайти відповіді. Її вабить мобільність, плинність та ілюзорність як характеристики цивілізованості. Разом із випадковою подорожньою вони обговорюють проблеми кільцевого (міфологічного) і лінійного (історичного) часу, пов'язуючи його з осілими народами й кочівниками.

Героїня-оповідачка в романі О. Токарчук фіксує свою увагу на топісі летовища як унікального місця, яке може бути не лише відправним пунктом подорожі або місцем пересадки на наступний літак. Вона описує величезні аеропорти, які є радше еквівалентами міст із розвинутою інфраструктурою.

О. Токарчук зачіпає у своєму романі і призначення подорожі. Для одних персонажів твору метою мандрів є бажання побачити якомога більше різних країн і отримати яскраві враження, тоді як для інших – це пошук власного коріння або ж мрія подивитися на витвір мистецтва. Героїня-оповідачка намагається заглибитися в причини того, що змушує людей обирати той чи інший транспорт. Її цікавить інтерес подорожніх до нічних потягів, які долають відстані набагато довше, ніж літаки, й обходяться значно дорожче.

Героїня-оповідачка вважає, що описи місць руйнують їх і знесилюють, зокрема, це стосується путівників. У контексті роздумів вона згадує так-званий паризький синдром, ознаками якого є шок і різні вегетативні зміни. Причиною таких психосоматичних розладів є зражені сподівання. Героїня-оповідачка наводить приклад китайця, який усе життя мріяв побачити дерево бодгі, під яким на Будду зійшло просвітлення, а потім, здійснивши мрію за допомогою щедрого друга, пережив глибоке розчарування побаченим.

Героїня-оповідачка наводить приклад лекції, прослуханої на одному з летовищ, про психологію подорожі, яка вивчає людину-мандрівника, людину, що перебуває в русі, і таким чином є в опозиції до традиційної психології, яка завжди розглядала людську істоту в незмінному контексті, у стабільності й нерухомості [1]. Ця ж лекція зачіпає питання мотивації людини до подорожі. Оповідь героїні-оповідачки є калейдоскопом докладних і фрагментарних вражень, отриманих під час подорожей: іноді – це короткі історії незнайомих подорожніх, часом – досвід когось із друзів, пов'язаний із мандрями. Це можуть бути рефлексії розмови з випадковими людьми або просто уривки з підслуханих бесід. Скажімо, героїня-оповідачка описує метод проведення екскурсій приятелькою, яка змішувала правдиві факти з літературними фантазіями письменників, коли оповідала туристам про певні місця. Часом її нарація дуже докладна, іноді – досить пунктирна. Героїня-оповідачка то вдається до розлогих коментарів почутого чи побаченого, то лише побіжно фіксує те, свідком чого вона стала. Зокрема, без пояснень залишається суголосний її думкам коментар про те, що здебільшого тримається осторонь своїх земляків, яких зустрічає у подорожах.

Нарація героїні-оповідачки людиноцентрична: вона більше уваги у своїх спостереженнях приділяє мандрівникам, які трапляються на її шляху, ніж місцям, які відвідує. Для неї готелі набувають статусу мікрокосму зі своїми повторюваними ритуалами, центром якого є обертові двері.

Таким чином, роман О. Токарчук «Бігуни» пропонує самобутню філософсько-психологічну візію мандрів, подану через химерне сплетіння спостережень і вражень героїні-оповідачки. Фрагментарність нарації й калейдоскопічне розмаїття епізодів та персонажів надають роману поліфонії й багатомірності. У фокусі уваги оповідачки – подорожні місця (готелі, летовища, потяги тощо), призначення мандрів і різниця між очікуваннями та реальністю, категорії часу і простору, осіле і номадичне життя, типажі туристів, мотивація до руху, образ сучасного мандрівника. Багато художніх ідей О. Токарчук перегукуються з рефлексіями А. де Боттона, викладеними у книзі «Мистецтво подорожі», в чому вбачаємо типологічну спорідненість у філософській картині світу обох авторів і розглядаємо як перспективу майбутніх досліджень в обраному напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Токарчук О. Бігуни. Київ: Темпора, 2020. 392 с.

Bohdan NOSA
(Uzhhorod, Ukraine)

REIMAGINING AMERICAN LITERARY TRADITIONS: PHILIPP MEYER'S INNOVATIVE APPROACH

American literature has a rich and diverse history, spanning different periods, genres, and literary movements. It reflects the multifaceted nature of American society, its values, ideals, challenges, and achievements. The influence of American literature on world culture cannot be overstated, as it not only expands horizons of knowledge but also prompts deep reflections on the world, human destiny, and the essence of civil society.